

**ȘASE DECENII DE LA UN BINECUVÂNTAT
EVENIMENT DIN ISTORIA MOAȘTELOR
SFINTEI CUVIOASE PARASCHEVA –
GENERALIZAREA CULTULUI EI
(OCTOMBRIE 1955 – OCTOMBRIE 2015)**

Pr. prof. dr. Ion VICOVAN

Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași

Abstract

Although the Romanian nation gave birth, over time, to many saints, their first canonization took place in 1950, in the time of Patriarch Justinian Marina (1948-1977). It also decreed the cult generalization of saints whose relics are in our country. Among the saints whose cult was extended a special attention was given to the cult of Saint Pious Paraskeva, „the house chandler of Moldova”, whose holy relics were brought to Iasi in 1641, in time of pious prince Vasile Lupu and holy bishop and scholar Varlaam. The event of Saint Paraskeva's cult generalization was held on 14 October 1955, in the time of Metropolitan Sebastian Rusan (1950-1956), during the feast celebration. This was attended by Romanian and foreign hierarchs, a lot of priests, monks, nuns and believers. From this liturgical and spiritual event of exceptional importance we celebrate in this year six decades.

Keywords: Romanian saints, generalization of worship, St. Paraskeva, Moldova.

Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași, Sfânta Parascheva cea Nouă sau Sfânta Vineri s-a născut și a trăit în primele decenii ale veacului al XI-lea. Pentru că este o sfântă care a trăit cu aproape un mileniu în urmă, nu se cunoaște timpul în care Patriarhia Ecumenică a trecut-o în rândurile sfinților. Prima ei *Viață* a fost scrisă în timpul patriarhului ecumenic Nicolae al IV-lea (1145-1151) de diaconul Vasilis¹. Sfintele ei moaște, după ce au stat aproape 200 de ani în Biserica „Sfinții Apostoli” din Epivat, au fost strămutate mai întâi la Târnovo, apoi la Vidin, Belgrad, Constantinopol, iar

---

¹Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *Sfinți daco-romani și români*, Editura Trinitas, Iași, 1994, p. 165.

din 1641 ele ocrotesc orașul Iași, ținutul Moldovei, fiind numită în Acatist „luminătoarea casnică a Moldovei”².

Atât moaștele Sfintei Cuvioase Parascheva, cât și ale altor sfinți, neromâni, aflate de multe secole pe teritoriul țării noastre, ne ocrotesc „țara și poporul”. De aceea, atunci când s-a pus pentru întâia oară problema canonizării sfinților români, în vremea vrednicului de pomenire patriarh Justinian Marina (1948-1977), s-a discutat și despre generalizarea cultului sfinților (străini) ale căror moaște se află pe pământ românesc.

Astfel, între realizările de seamă ale amintitului patriarh, la loc de cinste se află canonizarea unor sfinți români (prima canonizare de sfinți români din istoria Bisericii noastre) și generalizarea cultului sfinților ale căror moaște se păstrează la noi în țară³. Ambele evenimente au avut loc în anii 1950 (când a fost luată hotărârea de canonizare, respectiv de generalizare) și 1955 (când au fost săvârșite slujbele speciale de proclamare), respectiv 1956 (în cazul Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș).

Cele două hotărâri au fost luate de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la inițiativa patriarhului Justinian, ca răspuns la adresa înaintată de mitropolitul Ardealului Nicolae Bălan (1920-1955), președintele comisiei sinodale de canonizare. Respectiva adresă conținea:

- generalizarea cultului sfinților ale căror moaște se află la noi în țară și comunicarea acestei hotărâri celorlalte Biserici surori;
- recunoașterea și trecerea și în calendarul nostru a Sfântului Ioan al Olteniei, cunoscut sub numele de Ioan Valahul, canonizat de Biserica Ortodoxă Greacă;

² Pr. prof. dr. Ion Vicovan, Pr. Cătălin Adumitroaie, *Cuvioasa Parascheva, Sfânta populară a Ortodoxiei, în istoria și evlavia poporului român*, Editura Doxologia, Iași, 2011, pp. 20-40.

³ Dintre sfinții de origine străină cu moaște la noi în țară amintim, în ordinea cronologică a aducerii moaștelor pe pământul românesc: Sfânta Muceniță Filoftea (7 decembrie), Cuviosul Nicodim cel Sfințit de la Tismana (26 decembrie), Sfântul Mucenic Ioan cel Nou de la Suceava (pe 2/24 iunie), Cuviosul Grigorie Decapolitul (20 noiembrie), Cuvioasa Parascheva cea Nouă (14 octombrie) și Cuviosul Dimitrie cel Nou din Basarabi (27 octombrie). Cf. „Neomartirii și sfinții naționali ai diferitelor Biserici Ortodoxe. Sfinții români. Sfinți cu moaște la noi în țară”, în lucrarea Pr. prof. dr. Ene Braniște, *Liturgica generală cu noțiuni de artă bisericească, arhitectură și pictură creștină*, ediția a II-a revizuită și completată, EIBMBOR, București, 1993, pp. 230-241.

- propunerea de a fi introduși în cultul și calendarul Bisericii Ortodoxe Române a unor sfinți din neamul nostru printr-o hotărâre oficială a Sinodului Bisericii Ortodoxe Române (sfinții mucenici mărturisitori Nicolae Oprea, Sofronie de la Cioara, Ilie Iorest, Sava Brancovici și Visarion Sarai; cuvioșii ierarhi Iosif de la Partoș, Calinic de la Cernica și Ioan de la Râșca)⁴.

Analizând propunerea comisiei sinodale de canonizare, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât, în ședința sa din 28 februarie, generalizarea cultului sfinților cu moaște la noi în țară, care s-au bucurat de o cinstită locală îndelungată din partea credincioșilor, și introducerea în cultul și calendarul Bisericii Ortodoxe Române a Sfântului Ioan Valahul, cu zi de pomenire pe 12 mai.

O altă hotărâre a fost luată în legătură cu mucenicii mărturisitori ai dreptei credințe și cuvioșii români, ei urmând a fi venerați și trecuți în calendarul local. Eparhiile în care erau cinși acești sfinți aveau datoria de a înainta Sfântului Sinod sinaxarele, troparele și slujbele întocmite în cinstea acestora, pentru pregătirea actelor de canonizare solemnă.

Pregătirea acestei alese lucrări, de importanță aparte pentru istoria Bisericii Ortodoxe Române, a început după ce, în prealabil, a fost trimisă o scrisoare Patriarhiei ecumenice, prin care se cereau informații privitoare la criteriile de canonizare ale sfinților.

La scrisoarea Bisericii noastre, patriarhul de Constantinopol, Fotie al II-lea (1929-1935), a răspuns pe 24 martie 1931: „După tradiția noastră, la recunoașterea și orânduirea în ceata sfinților Bisericii a persoanelor bineplăcute lui Dumnezeu se aplică următoarele norme generale: 1. Verificarea elementelor sfințeniei trebuie să se facă de către sinod constituit din toți mitropoliții, arhiepiscopii, episcopii și clericii oficiali ai Bisericii respective. 2. Verificarea este de prisos pentru acele persoane sfinte pe care conștiința bisericască generală a păstorilor și păstoriților le-a recunoscut ca sfinți și pe care îi cinstește și îi venerează, ca atare, de mult timp. Recunoașterea formală de către Biserică a acestor persoane sfinte,

---

⁴ Pr. Ion Vicovan, *Mitropolitul Sebastian Rusan (1950-1956) o flacăra aprinsă într-o epocă de întuneric*, Editura Performantica, Iași, 2008, pp. 214-215. Deși s-a propus și canonizarea lui Ioan de la Râșca, acest lucru nu s-a împlinit atunci, ci mult mai târziu, abia în 2008.

cinstite în mod tacit până acum ca sfinte și onorate de Dumnezeu se face în conformitate cu cele de mai sus. 3. La proclamare se redactează un act, pentru care poate servi ca model actul, aci alăturat în copie, al canonizării Sfântului Gherasim cel Nou, în timpul fericitului patriarh Chiril Lucaris, la începutul veacului al XVII-lea. 4. Actul proclamării se semnează în chip solemn de Biserică, făcându-se cuvenita slujbă bisericească precum urmează: Intrând tot sinodul în biserică și punându-se Evanghelia la mijloc se cântă troparele: «Binecuvântat ești, Hristoase, Dumnezeul nostru», «Când te-ai pogorât...» și celelalte. După aceea se citește și se semnează de către toți membrii sinodului care sunt de față actul canonizării, iar imediat după aceea se cântă troparele: «Sfinților mucenici, care bine v-ați nevoit...», «Chinurile sfinților pe care le-au suferit pentru tine», «Sângele martirilor Tăi celor din lumea toată ca o porfiră de vison...». 5. Pentru cei mai însemnați dintre cei care vor fi declarați sfinți, se compune din timp, cum se cuvine, și o slujbă specială, potrivită pentru întrebuințarea la Biserică, în cadrul imnologiei și al ceremonialului Bisericii Ortodoxe. 6. Este de asemeni necesară aducerea moaștelor, dacă acestea se găsesc, și ungerea lor cu Sf. Mir, iar la aducerea moaștelor se obișnuiesc Panihide și Liturghii solemne”⁵.

Aceste criterii, dar și alte informații au fost trimise de Administrația Patriarhală, Serviciul Studii și Învățământ (cu nr. 3622), în data de 4 aprilie 1950, și Mitropoliei Moldovei și Sucevei.

Din respectiva adresă aflăm că: „Sfântul Sinod, în ședința sa din 28 februarie a.c., luând în deliberare problema canonizării Sfinților în Biserica Ortodoxă Română, a hotărât: I. Se vor venera în întreaga Biserică Ortodoxă Română următorii sfinți care s-au bucurat până acum de cinstire locală: 1. Sfânta Preacuvioasa Maica noastră Parascheva, ale cărei moaște se află în Catedrala Mitropolitană din Iași, având ca zi de pomenire 14 Octomvrie (...). Numele acestor Sfinți vor fi introduse în calendar la datele specificate pentru fiecare, cu slujbele cuvenite (...). Chiriariile în cuprinsul cărora se va face venerarea acestora îi vor introduce în calendarul local, iar la Sfântul Sinod vor înainta sinaxarele, troparele

---

⁵ Arhiva Centrului Eparhial Iași, *Răspunsul Patriarhului Fotie al II-lea al Constantinopolului, din 24 martie 1931, în Dosarul Canonizarea Sfinților în Biserica Ortodoxă Română, anul 1950, Dosarul 139/1950.*

și slujbele întocmite în cinstea lor, pentru pregătirea actelor de canonizare solemnă. IV. Tot deodată vă trimitem două referate despre canonizare, cu rugămintea de a cerceta amănunțit și a strânge – în conformitate cu indicațiile cuprinse în ele – toate datele asupra cinstirii diferitelor persoane din cuprinsul acelei eparhii și a ni le comunica și a le duce înaintea Sfântului Sinod în același scop de pregătire a actelor de canonizare”⁶.

Actul, trecut la Registratura M.M.S. cu nr. 9995 din 30 sept. 1950, poartă însemnarea mitropolitului Sebastian Rusan (1950-1956): „8 aprilie 1950, Păr. Nonea va studia și Ne va refera, cu propunere”⁷.

Menționăm și faptul că proclamarea canonizării solemne a Sfinților români, organizată cu prilejul serbării a 70 de ani de autocefalie a Bisericii Ortodoxe Române, s-a desfășurat în 10-23 octombrie 1955, la Alba Iulia, Iași și Cernica. Cu această ocazie, au fost invitați la festivitățile omagiale delegați ai Bisericilor Ortodoxe surori, din Constantinopol, Grecia, Bulgaria și Rusia⁸.

Proclamarea generalizării cultului Sfintei Parascheva

După ce în 1950 s-a hotărât canonizarea celor dintâi sfinți români, în 1955 a avut loc atât proclamarea, cât și generalizarea solemnă a cultului acestora, cu excepția menționată mai sus. Generalizarea cultului Sfintei Parascheva de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române s-a făcut pe 10 octombrie 1955, în ședință solemnă. La ea au luat parte și reprezentanți ai Bisericilor Ortodoxe surori.

În Arhiva Centrului Eparhial Iași se păstrează mai multe informații referitoare la generalizarea și proclamarea cultului Sfintei Parascheva. Între altele, în amintita arhivă se află și o invitație, semnată de mitropolitul Sebastian Rusan (1950-1956), adresată membrilor comisiei de canonizare a sfinților români. Invitația, datată „București, la 6 dec. 1954”, a fost expediată cu scopul de a propune,

---

⁶ Idem, *Dosar Canonizarea Sfinților în Biserica Ortodoxă Română*, anul 1950, Dosarul 139/1950.

⁷ *Ibidem*.

⁸ Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *IBOR*, vol. III, Editura Trinitas, Iași 2008, p. 456; Pr. Ion Vicovan, *IBOR*, vol. II, Editura Trinitas, Iași, 2002, p. 257.

analiza și stabili programul manifestărilor prilejuite de proclamarea solemnă a canonizării/generalizării cultului sfinților⁹.

O înștiințare a Sfântului Sinod (nr. 8900/1955, din 5 octombrie) trimisă Arhiepiscopiei Iașilor (nr. intrare 13873, din 11 oct. 1955) transmitea că „Prea Cucernicul Vicar al Sf. Mitropoliei a Moldovei și Sucevei”, Constantin Nonea, va fi cel care va coordona aplicarea exactă a programului întocmit pentru festivitățile de la Iași din luna octombrie. Programul a fost prezentat, în ziua de 4 octombrie, Comisiei Centrale de organizare, constituite în acest scop¹⁰.

O adresă trimisă de Administrația Patriarhală, cu nr. 8850/1955 (Mitropolia Moldovei și Sucevei, Iași, intrare nr. 13656/6 oct. 1955), către părintele Constantin Nonea informează că pentru întocmirea raportului ce urmează a fi publicat în revista „Biserica Ortodoxă Română”, asupra festivităților de la Iași, a fost delegat părintele Scarlat Porcescu. Acesta avea obligația de a trimite redacției revistei amintite, în termen de trei zile de la data festivităților, un raport amplu cu cele petrecute. În ziua festivității, până la ora 16:00, același reprezentant avea datoria de a transmite telefonic către Cabinetul patriarhului Justinian o scurtă relatare a desfășurării solemnităților¹¹.

Programul din luna octombrie de la Iași, stabilit din timp, arată importanța momentului proclamării generalizării cultului Sfinților cu moaște la noi în țară, în general, și al cultului Sfintei Cuvioase Parascheva, în special.

Astfel, în după-amiaza zilei de 12 octombrie era prevăzută plecarea spre Iași, cu trenul sau cu avionul, a delegațiilor Patriarhiilor Alexandriei și Moscovei, însoțite de mitropolitul Sebastian

---

⁹ Conținutul invitației este următorul: „Onor. Membrii delegați de Sf. Sinod pentru canonizarea Sf. Români sunt poftiți a participa la o ședință de lucru în palatul Sf. Patriarhii, pe ziua de joi, 9 dec. 1954, la orele 17, după masă. Prezența obligatorie. Pentru a nu suferi această importantă lucrare care Ni s-a încredințat în absența Noastră, P.S. Antim Târgovișteanu va prezida eventualele ședințe ce vor urma a să ține. PS Antim; Pr. prof. Liviu Stan; Pr. prof. Ene Braniște”. Cf. Arhiva Centrului eparhial Iași, *Dosarul personal al IPS Mitropolit pe anul 1955, 12/1955*.

¹⁰ Arhiva Centrului eparhial Iași, *Către Sf. Arhiepiscopie a Iașilor, în Dosarul Canonizarea Sf. Cuv. Parascheva. Serbările dela 14 Oct. 1955, Dosar 430/1955*.

¹¹ Idem, *Către P.C. Pr. C. Nonea, Vicarul Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Iași, în dosarul citat*.

Rusan, având ca interpreți pe I. Moiescu și preotul S. Neaga. Oaspeții urmau să fie întâmpinați de episcopii Teofil al Romanului, vicar al Mitropoliei Moldovei, Chesarie al Dunării de Jos, Antim al Buzăului și Valerian al Oradiei.

Pentru a doua zi, 13 octombrie, era prevăzută vizitarea unor biserici, monumente istorice și instituții de cultură din Iași, urmând ca în ziua de 14 octombrie să fie săvârșită Sfânta Liturghie, la finalul căreia era programată solemnitatea generalizării cultului Sfintei Cuvioase Parascheva.

Pentru ziua de 15 octombrie era stabilită vizitarea Mănăstirii Neamț, unde, a doua zi, delegația urma să ia parte la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie. Pentru ziua de luni, programul cuprindea o vizită în incinta acestei vechi mănăstiri, precum și la Seminarul Teologic. Pe 18 octombrie, delegația oficială urma să facă o vizită la Mănăstirea Văratec, iar a doua zi, pe 19 octombrie, după masă, în program era vizitarea Mănăstirii Agapia. Pe 20 octombrie era prevăzută o vizită a acestei mănăstiri, dar și a Seminarului Monahal de aici. Ziua de 21 octombrie era dedicată plecării spre Roman și vizitării Centrului eparhial. Delegația oficială avea prevăzută plecarea spre București, cu trenul, în seara aceleiași zile, pentru ca a doua zi dimineață să ajungă în capitala țării¹².

O listă întocmită de Comitetul de Organizare cuprinde numele invitaților speciali așteptați la Iași: mitropolitul Grigorie al Lenin-gradului, mitropolitul Paladie al Volhiniei, mitropolitul Sofronie al Târnovei, arhimandritul Dicov, preotul C. Neciaev, episcopul Teofil al Romanului, episcopul Antim, episcopul Chesarie, episcopul Valerian, preotul Simion Neaga, Ioan Onțanu, director în Ministerul Cultelor, diaconul Uncu de la Patriarhia București, preotul Ghervasie Crețu-București¹³.

Un important număr de invitații a fost trimis și personalităților marcante ale orașului, respectiv ale județului Iași (Consiliul Județean, universitățile ieșene, Tribunalul Iași, Garnizoana Iași,

---

¹² Arhiva Centrului eparhial Iași, *Proclamarea generalizării cultului Cuvioasei Parascheva la Iași*, în *dos. cit.*; Idem, *Program de primire a delegațiilor Patriarhiei Alexandriei și Bisericii Ortodoxe Ruse, solemnitățile generalizării cultului Prea Cuvioasei Maice Parascheva din Iași și vizitarea unor mănăstiri din cuprinsul Arhiepiscopiei Iașilor (12 octombrie – 21 octombrie 1955)*, în *dosarul citat*.

¹³ Idem, *Tablou de oaspeți străini și din țară la 14 octombrie 1955*, în *dosarul citat*.

Ministerul Cultelor etc.). Din rândul clerului amintim: preotul vicar Constantin Nonea, preoții consilieri Dumitru Hadîrcă, Scarlat Porcescu, Constantin Andoni, inspectorul bisericesc preotul Teodor Bodnari, exarhul mănăstirilor, marele eclesiarh-arhimandritul Ioanichie Grădinaru, președintele Consistoriului Eparhial¹⁴.

În ziua de 14 octombrie a fost oficiată la Iași slujba hramului Catedralei mitropolitane de mitropolitul Sebastian Rusan, alături de mitropoliții Grigorie al Leningradului și Novgorodului, Sofronie de Târnovo și Paladie al Volhiniei, cărora li s-au adăugat episcopii români Antim, Chesarie, Teofil și Valerian. La sfârșitul Sfinței Liturghii a fost citită, de către mitropolitul Sebastian, Enciclica Sfântului Sinod al B.O.R. cu privire la cinstirea sfinților cu moaște în România¹⁵.

Un dosar din Arhiva Centrului eparhial Iași, intitulat „Canonizarea Sf. Cuv. Parascheva. Serbările de la 14 Oct. 1955”, conține mai multe documente referitoare la proclamarea generalizării cultului ei și la pregătirea minuțioasă ce i-a precedat. Astfel, aflăm că în ziua de 13 octombrie, membrii Sfântului Sinod și arhieriei prezenți au participat la scoaterea raclei cu moaștele Sfintei Parascheva din Catedrala Mitropolitană și așezarea într-un loc dinainte pregătit în fața bisericii. Slujba a fost oficiată de episcopul Teofil al Romanului. Seara a fost oficiată slujba Privegherii.

A doua zi a fost săvârșită Sfânta Liturghie de mitropolitul Grigorie al Leningradului, cu participarea arhieriei prezenți, la sfârșitul căreia a urmat predica despre viața Sfintei Parascheva. După acest moment, participanții au asistat la solemnitatea proclamării oficiale a generalizării cultului Sfintei Parascheva în (toată) Biserica Ortodoxă Română, după un program bine stabilit. În timp ce se cânta troparul Sfintei, soborul de slujitori a ieșit în fața Catedralei, lângă racla Sfintei Parascheva. Aici, episcopul Teofil al Romanului a dat citire enciclicei sinodale¹⁶.

¹⁴ Idem, *Tabel cu invitațiile ce s-au făcut pentru 14 octombrie 1955*, în dosarul citat.

¹⁵ Pr. Iustin Gaspar, *340 de ani de la aducerea sfințelor moaște ale Prea Cuvioasei Parascheva la Iași*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, an LVII (1981), nr. 7-9, pp. 560-561.

¹⁶ Arhiva Centrului eparhial Iași, *Rânduiala solemnităților pentru extinderea cultului Sfintei Parascheva (Catedrala mitropolitană din Iași, 14 Oct. 1955)*, în *Canonizarea Sf. Cuv. Parascheva. Serbările dela 14 Oct. 1955*, Dosar 430/1955.

S-a rostit, apoi, de către mitropolitul Moldovei, în fața raclei cu Sfintele moaște, rugăciunea ocazională către Sfântă, întocmită de Arhiepiscopia Iașilor: „Cu umilință și cu evlavie ne plecăm astăzi genunchii înaintea slavei Marelui Dumnezeu, Cel Care te-a mărit pe tine, Sfântă Preacuvioasă Maica noastră Parascheva; și smerit prin os de laudă și mulțumire Îi aducem, pentru că te-a dăruit nouă fierbinte rugătoare și puternică ocrotitoare în Ceruri. Căci tu, din tinerețile tale, pentru iubirea de Hristos ai lăsat și pe părinți, și bogăția, și dulcelele cele trecătoare ale lumii; și cu multă postire, cu neîncetată priveghere, cu lacrimi și cu pustnicești nevoițe slăbindu-ți trupul cel firav, sufletul ți-ai întărit; și așa, luându-ți Crucea, ai urmat lui Hristos, cu pilda viețuirii tale învățându-ne să nu purtăm grijă de trupul cel trecător, ci de sufletul cel nepieritor. Ca fecioarele cele înțelepte, cu untdelemnul faptelor celor bune ți-ai umplut din belșug candela sufletului tău și pe Mirele cel ceresc întru trezvie L-ai întâmpinat. Pentru aceea, în cămara Lui de nuntă cu vrednicie ai intrat, îndulcindu-te neîncetat cu vederea de aproape a feței Lui; iar nouă pe pământ ai binevoit a ne descoperi prin vis și a ne trimite ca pe un dar ceresc cinstitele tale moaște, care aduse fiind pe pământul nostru, prin râvna evlaviosului Voievod Vasile, s-au făcut acoperământ țării acesteia și izvor nesecat al tămăduirii tuturor celor ce aleargă la tine cu credință și nădejde. Și întinzându-se vestea vrednicilor și a minunilor tale peste tot pământul țării noastre, cu dragoste și cu bucurie te cinstesc pe tine binecredincioșii români de pretutindeni. Drept aceea, și noi acum, cu mulțumită te laudăm pe tine, Preacuvioasă Maică Parascheva, lauda Epivatului și ocrotirea cea bună a Moldovei. Și sărutând cu evlavie cinstitele tale moaște, te rugăm să mijlocești pentru noi înaintea feței Ziditorului a toate, ca să ocrotească și de acum înainte cetatea aceasta, Moldova și toată țara românească, izbăvind-o de tot răul. Pre toți cei ce cu credință și cu dragoste aleargă la ajutorul tău, să-i păzească în pace, sănătate trupului și sufletului să le dăruiască și întru toate, bună sporire. Credința cea dreaptă să o întărească, tulburările eresului și ale dezbinării dintre frați să le strice cu puterea Preasfântului Său Duh, războaiele să le depărteze și pacea a toată lumea desăvârșită să o întemeieze. Și așa, urmând pilda viețuirii tale, Preacuvioasă Maică și avându-te pe tine neîncetată mângâiere întru

necazuri și întărire în nădejde, să ajungem toți la limanul cel mult dorit al mântuirii și să lăudăm până la suflarea noastră cea mai de pe urmă, pururea cinstită pomenirea ta, strigând lui Dumnezeu: «Slavă Ție Doamne, Cel Ce ești mare și minunat întru Sfinți, în vecii vecilor». Amin¹⁷.

Rugăciunea a fost urmată de un cuvânt al mitropolitului Grigorie al Leningradului și Novgorodului care, între altele, a rostit: „Să dea Dumnezeu ca așa cum noi suntem adunați astăzi în duhul păcii și al iubirii, împrejurul moaștelor Sfintei Parascheva, așa să se adune cei care stau în fruntea popoarelor, în dragoste nefățarnică și în înțelegere deplină, pentru îndepărtarea tuturor pricinilor ce-i dezbină. Cu rugăciunile Preacuvioasei Maicii Parascheva, să ne ocrotească Bunul Dumnezeu și să ne ajute tuturor¹⁸”.

În numele delegației bulgare, un frumos cuvânt a rostit mitropolitul Sofronie de Târnovo: „Viața asemenea îngerilor a Prea Cuvioasei Sfânta Parascheva din pustia Iordanului, rugăciunile, postul și lacrimile ei, ca și minunile fără de număr, pe care Dumnezeu le-a săvârșit prin sfințele ei moaște, sunt pilde vii, pe care ea ni le lasă pentru întărirea vieții noastre creștinești și pentru mântuirea sufletelor noastre. Prin nevoința ei în pustie și prin sfințele ei moaște, Dumnezeu i-a dat sfinței să fie pentru creștini și o legătură duhovnicească, pentru întărirea credinței creștine între cele două popoare ortodoxe – bulgari și români – și între noroadele întregii lumi creștine¹⁹”.

La sfârșitul cuvântării sale, mitropolitul Sofronie a rostit și o rugăciune către Sfânta Parascheva: „O, Prea Cuvioasă Maica Noastră Paraschevo! Primește prin mine smeritul Mitropolit Sofronie al Târnovei, din mila lui Dumnezeu urmaș al Sf. Patriarh Iftimie al Târnovei, care prin insuflare de la Dumnezeu a scris și a lăsat lumii ortodoxe cartea vieții și a minunilor tale, cu care s-a proslăvit Domnul nostru Iisus Hristos, Mirele Tău ceresc, primește prin

¹⁷Pr. C. Nonea, Pr. Sc. Porcescu, *Extinderea și generalizarea cultului Prea Cuvioasei Parascheva în toată Biserica Ortodoxă în prezența delegațiilor Bisericilor Ortodoxă Rusă și Bulgară*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, an XXXI (1955), serie nouă, nr. 10-11, pp. 594-597.

¹⁸Sfânta Cuvioasă Parascheva, *cu sfințele moaște la Iași: viața, istoricul moaștelor, minunile, acatistul, paraclisul...*, p. 90.

¹⁹Pr. C. Nonea, Pr. Sc. Porcescu, *op. cit.*, p. 608.

mine, Prea Cuvioasă Maica noastră Paraschevo, credința cea tare, rugăciunile izvorâte din suflet, lacrimile calde și cererile sincere ale concetățenilor tăi din străvechea cetate de scaun a Asăneștilor – Târnova, și de la toți fiii tăi creștini ortodocși bulgari! Primește rugăciunile lor și ale mele, izvorâte din suflet însetat și le du, Maică Prea Curată, la picioarele Scaunului Împăratului nostru și Dumnezeu Iisus Hristos, Mirele tău ceresc, pentru ca El să ne dăruiască nouă tuturor, ca și tuturor neamurilor din întreaga lume, roadele harice ale păcii și dragostei, ale frăției și libertății; să întărească El popoarele român și bulgar, în pace, în prietenie frățească și în binefăcătoare colaborare reciprocă, și să le lumineze în adevărurile evanghelice ale sfintei credințe creștine ortodoxe, care este adevărata biruință, care a biruit lumea (Ioan 5, 4). O! Sfântă și Prea Cuvioasă Maica noastră Paraschevo! Primește aceste picături de trandafir, pe care ți le aduc aici, date mie cu dreapta ta cea sfântă a Prea Fericitului Patriarh Kiril al Bulgariei, urmașul Sfântului tău aghiograf Patriarhul Iftimie al Târnovei, ca un mir de bună mireasmă pentru sfintele și de Dumnezeu proslăvitele tale moaște, primește-le Maică Prea Curată, ca un dar modest din țara trandafirilor, din câmpiile și munții noștri, din mâinile iubitoare de muncă ale creștinilor ortodocși, din patria ta pământescă, și pomenește-i, Maică Prea curată, înaintea lui Dumnezeu, în veșnica ta patrie cerească, pe ei toți, ca și pe fiii Bisericii Ortodoxe Române pe pământul căreia Sfintele tale moaște au găsit pentru totdeauna limanul pământesc. Amin”²⁰.

A urmat închinarea și sărutarea raclei în care se aflau Sfintele moaște de către soborul arhierilor, în timp ce se cânta Condacul Sfintei și „Sfântă Prea Cuvioasă Maică Paraschevo, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi” (pe glasul al III-lea). Cei prezenți au ascultat apoi cuvântarea mitropolitului Sebastian Rusan, în legătură cu extinderea cultului Sfintei Parascheva. A urmat intervenția reprezentanților delegațiilor Bisericilor străine în legătură cu acest moment solemn. În final, s-a săvârșit un Polihroniu în Palatul mitropolitan.

Seara a fost oficiată slujba Vecerniei, după care, în jurul orei 18, un sobor de preoți în frunte cu mitropolitul și doi arhierii au

---

²⁰ *Ibidem*, pp. 609-610.

înconjurat Catedrala Mitropolitană cu sfintele moaște, cu opriri în patru stări. Racla Sfintei Parascheva a fost condusă apoi în biserică și așezată la locul obișnuit, unde arhieriei și preoții s-au mai închinat o dată la Sfintele moaște, în timp ce cântăreții au cântat Troparul sfintei. După încheierea acestui moment, lângă raclă a rămas un arhieru, alături de preoții de rând, pentru a citi Acatistul Sfintei²¹.

În *Enciclica* trimisă clerului și credincioșilor din România, membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pun în evidență adâncă evlavie de care se bucură toți sfinții, fără deosebire de neam, însă în mod deosebit cei ale căror moaște se găsesc în catedralele și mănăstirile de pe cuprinsul țării. Această statornicie a evlaviei clerului și credincioșilor față de sfinți este întărită prin înscrierea lor în sinaxare, prin prezența slujbei în cărțile de cult, prin prăznuirea lor după rânduială și prin ridicare de lăcașuri de închinare ce le poartă numele, în care sunt zugrăvite frumoase icoane ale acestora.

Una dintre sfintele care corespunde acestui tip de evlavie și cinstire este și Cuvioasa Parascheva, ea bucurându-se la început de o cinstire locală, în zona în care se găseau sfintele ei moaște, pentru ca mai apoi cinstirea ei să treacă și în alte zone ale țării. Despre ea, enciclica glăsuiește: „Podoaba Iașilor și lauda Moldovei este, după naștere, din satul Epivat, lângă Țarigrad. Prinsă de dorul vieții curate, ea de tânără a părăsit lumea cu tulburările ei și a fugit în pustie. Aici, în liniște și în singurătate, s-a îmbrăcat cu rugăciunea, s-a încins cu postul și s-a acoperit cu privegherea. A robit trupul cu înfrânarea mâncării, liberându-și sufletul din lanțurile cugetărilor deșarte. Pământul gol i-a fost pat și frunzele pomilor acoperământ. Nu avea în pustie altă grijă, decât cum să-și înfrumusețeze candela sufletului, ca să întâmpine pe Domnul și să-I audă glasul cel dulce. Prin rugăciune și priveghere dobândind înțelegere și putere bărbătească, a înfrânt cu totul pe vrăjmașul sufletului, așa cum David a biruit pe Goliat. Și la atâta înălțime s-a ridicat, încât s-a făcut sălaș Dumnezeului Cel Viu.

Sfintele ei moaște, descoperite prin vedenie, dădeau multe tămăduiri oamenilor credincioși. De aceea au fost purtate prin multe

---

²¹ Arhiva Centrului eparhial Iași, *Rânduiala solemnităților pentru extinderea cultului Sfintei Parascheva (Catedrala mitropolitană din Iași, 14 Oct. 1955)*, în dosarul citat.

țări și orașe, iar binecredinciosul Vasile Lupu, voievod și domn al Moldovei, le-a dobândit pentru țara sa. Și cu alai bisericesc și domnesc le-au așezat la Iași, în ziua de 14 octombrie, anul mântuirii 1641.

Apoi au fost mutate, în anul 1888, în biserica cea mare a Sfintei Mitropolii din Iași. Deci, de 314 ani, Mântuitorul Hristos ascultă și împlinește rugăciunile fierbinți ale credincioșilor Săi români, îndreptate către El prin Cuvioasa maica noastră Paraschiva²².

Adresa nr. 13288, din 30 septembrie 1955, trimisă protopopiatelor din Arhiepiscopia Iașilor, informează despre prezența în capitala Moldovei a unei importante delegații a Bisericilor Ortodoxe surori. Drept urmare se cere Protoiereului de Iași: „Veți pune în vedere preoților din acel protopopiat să vorbească credincioșilor despre acest important eveniment din viața Bisericii moldovene, sfătuindu-i și îndemnându-i să vină la Iași pentru a lua parte la sfintele slujbe din 14 octombrie a.c. Ar fi de dorit să vie la Iași și credincioșii stiliști. În acest scop, preoții din parohiile în care sunt astfel de credincioși vor stărui pe lângă ei pentru a veni la Iași, în ziua Sf. Parascheva. Preoții care vor veni la Iași în ziua de 14 octombrie vor avea ținută de ceremonie (culion și epitrahil)”²³.

O adresă similară este expediată și stareților de la mănăstirile din Moldova, cu mențiunea: „Veți vorbi credincioșilor care vin la acea mănăstire despre acest important eveniment din viața Bisericii moldovene și îi veți sfătui și îndemna să vie la Iași pentru a lua parte la Sfintele slujbe din 14 octombrie a.c.”

După evenimentele de la Iași, de pe 14 octombrie, Arhiepiscopia Iașilor, prin mitropolitul Sebastian Rusan, trimite o telegramă oficială patriarhului Justinian pentru a-l asigura de buna desfășurare a întregii sărbători: „Sărbătorirea hramului Prea Cuvioasei Maice Parascheva la Catedrala Mitropolitană din Iași și solemnitatea generalizării cultului ei în toată Biserica Ortodoxă s-a desfășurat cu mare fast, în prezența Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Grigorie al Leningradului și Novgorodului, a Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Sofronie al Târnovei și a însoțitorilor lor, a

---

²² Arhiva Centrului eparhial Iași, *Enciclica Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române către cler și credincioși, pentru cinstirea obștească a unor Sfinți cu moaște în țara noastră*, în dosarul citat.

²³ Idem, *Adresa nr. 13288/ 30 sept. 1955*, în dosarul citat.

reprezentanților autorităților, a Prea Cucernicilor Protopopi și Stareți din Eparhie și a mii de credincioși.

Cu acest prilej s-au înălțat rugăciuni de frățietate între Bisericile Ortodoxe și pentru pacea a toată lumea ca și pentru deplina sănătate și îndelungă păstorire a Prea Fericirii Voastre²⁴.

Cu ocazia acestor evenimente, deosebit de importante pentru viața Bisericii din Moldova, pe lângă ceremonia specială dedicată generalizării cultului Sfintei Parascheva și slujbele religioase oficiate în acele zile, oaspeții Mitropoliei Moldovei și Sucevei s-au bucurat și de momente speciale. În cadrul acestor evenimente, personalitățile bisericești și laice din țară și străinătate au vizitat mai multe obiective istorice din cuprinsul Mitropoliei, iar la Iași au participat la un spectacol susținut de Filarmonica de Stat Moldova²⁵.

Prezența moaștelor Sfintei Cuvioase Parascheva în cetatea Iașilor, ținutul Moldovei, reprezintă o mare binecuvântare și „un mare dar pe care Dumnezeu l-a trimis țării acesteia” (*Condacul al 12-lea*). Ele ne ocrotesc pe noi, ca și pe înaintașii noștri, de aproape patru secole, revărsând binecuvântare, bucurii, ajutor și mângâiere.

Ea și sfințele sale moaște au fost și sunt cinstite de poporul nostru nu doar din momentul aducerii lor în Moldova (13 iunie 1641), ci cu multă vreme mai înainte. Mulțimea bisericilor care o au ca ocrotitoare, începând cu veacul al XV-lea, este mai mult decât grăitoare în acest sens. Evlavia clerului și a credincioșilor față de Sfânta Parascheva, precum și față de alți sfinți, a determinat pe ierarhii Bisericii noastre, membri ai Sfântului Sinod, ca la împlinirea a 70 de ani de autocefalie a acesteia (1885) să purceadă la prima canonizare a sfinților români și la generalizarea cultului sfinților cu moaște la noi în țară.

Hotărârile de canonizare și de generalizare s-au luat în vremea păstoririi vrednicului de pomenire patriarh Justinian Marina, în ședința Sfântului Sinod din 28 februarie 1950, iar proclamarea lor a fost, cu excepția Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș, în 1955.

---

²⁴ Idem, *Telegrama Prea Fericitului Justinian Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, București*, în dosarul citat.

²⁵ Vezi: Pr. Ion Vicovan, *Mitropolia Moldovei și Sucevei la jumătatea veacului al XX-lea – pagini de istorie*, Editura Performantica, Iași, 2009, pp. 237-248; în capitolul „Generalizarea cultului Sfintei Cuvioase Parascheva” este făcut un comentariu de ansamblu asupra întregului dosar nr. 430/1955 din Arhiva Centrului eparhial Iași, ce poartă semnătura mitropolitului Sebastian Rusan.

Evenimentele prilejuite de proclamarea solemnă a generalizării cultului Sfintei Cuvioase Parascheva s-au desfășurat la jumătatea lunii octombrie 1955, în vremea păstoriei vrednicului de cinstire mitropolit Sebastian Rusan.

Astfel, cu șase decenii în urmă, în prezența unor ierarhi străini și români, a multor monahi și monahii, a unui mare număr de preoți și a mulțimii credincioșilor a avut loc, în Catedrala Mitropolitană din Iași, „maica bisericilor din Moldova”, istoricul, duhovnicescul și sacrul act de proclamare al generalizării cultului celei pe care Biserica o apelează, cu verificat temei, „mult folositoare” și „grabnic ajutătoare”.